Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Gwasanaethau cerddoriaeth: adroddiad blwyddyn yn ddiweddarach

Adroddiad cynnydd ar argymhellion y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar gyfer Gwasanaethau Cerddoriaeth yng Nghymru

Ebrill 2017

Gwasanaethau cerddoriaeth: adroddiad blwyddyn yn ddiweddarach

Cynulleidfa

Ysgolion cynradd; ysgolion canol; ysgolion uwchradd; cyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir; awdurdodau lleol; awdurdodau esgobaethol; consortia rhanbarthol; partneriaid cenedlaethol; Estyn; undebau'r athrawon; cyrff cenedlaethol sy'n ymwneud â'r maes addysg; ac aelodau'r cyhoedd.

Trosolwg

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu'r cynnydd a wnaed hyd yma i gyflawni amcanion *Adroddiad y grŵp gorchwyl a gorffen ar wasanaethau cerddoriaeth yng Nghymru* (2015) a dylid darllen y ddogfen hon ochr yn ochr â'r adroddiad hwnnw.

Camau i'w cymryd

Dim – er gwybodaeth yn unig.

Rhagor o wybodaeth

Dylid cyfeirio ymholiadau am y ddogfen hon at:
Yr Is-adran Cwricwlwm
Y Gyfarwyddiaeth Addysg
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ
e-mail: CurriculumCorrespond@cymru.gsi.gov.uk

Copïau ychwanegol

Mae'r ddogfen hon ar gael o wefan Llywodraeth Cymru yn llyw.cymru/addysgasgiliau

Dogfennau cysylltiedig

Adroddiad y grŵp gorchwyl a gorffen ar wasanaethau cerddoriaeth yng Nghymru (2015)

OGL © Hawlfraint y Goron 2017 WG29723 ISBN digidol 978 1 4734 9355 1

Contents

Rhagair Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg 2
Cyflwyniad 3
Cynnydd - blwyddyn ymlaen 4
Tasg allweddol 1 4
Tasg allweddol 2 5
Tasg allweddol 3 6
Tasg allweddol 4 7
Tasg allweddol 5 8
Tasg allweddol 6 9
Atodiad – Crynodeb o CAGAC ar ei newydd wedd 11

Rhagair gan Ysgrifennydd y Cabinet

Mae cerddoriaeth yn rhan hanfodol o dreftadaeth a bywyd diwylliannol Cymru, gan ein cysylltu â'n gorffennol a rhoi cyfleoedd i'n pobl ifanc ar gyfer y dyfodol.

Rwy'n gwybod ein bod yn freintiedig fel cenedl i gael rhwydwaith brwd ac ymroddedig o wasanaethau cerddoriaeth ac athrawon cerddoriaeth, sy'n ysbrydoli ein pobl ifanc i berfformio a gwella eu sgiliau, gan ddod yn fwyfwy hyderus. Maent yn meithrin talent plant bob cam drwy strwythur 'pyramid' addysg gerddorol; o'r profiadau cyntaf hynny o greu cerddoriaeth yn y dosbarth i wersi cerddoriaeth unigol, i'r cyfle i gael lle yn un o'n ensembles cerddoriaeth cenedlaethol mawreddog.

Efallai bod sicrhau bod y gwasanaethau hyn yn parhau i fod yn agored i bawb, p'un a ydynt yn gallu talu amdanynt ai peidio, yn ymddangos fel tasg hercwleaidd; ond rwy'n siwr y gallwn, drwy gydweithio, eu diogelu i'r dyfodol a gwella'r cyfleoedd cerddorol hyd yn oed y tu hwnt i'r hyn sydd ar gael ar hyn o bryd.

Yn gynharach eleni, mewn cydweithrediad ag Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith, cyhoeddais gyfraniad o £1miliwn i ddechrau'r broses o sefydlu Gwaddol Cenedlaethol ar gyfer Cerddoriaeth, sef un o argymhellion Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gwasanaethau Cerddoriaeth. Mae Cyngor Celfyddydau Cymru wedi dechrau ar y broses o sefydlu'r gwaddol a byddwn am fanteisio ar arbenigedd a thystiolaeth o bob rhan o'r sectorau celfyddydol a diwylliannol, addysg gerddorol a'r diwydiannau creadigol i lywio'i ddatblygiad.

Yn ogystal ag edrych i'r dyfodol, mae'n rhaid inni ddelio â'r materion anodd rydym yn eu hwynebu heddiw. Rwy'n parhau i fod wedi ymrwymo i gefnogi awdurdodau lleol i weithredu argymhellion Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gwasanaethau Cerddoriaeth; er mwyn gwarchod y ddarpariaeth graidd i ysgolion a phobl ifanc.

Gan gydweithio ag awdurdodau lleol, bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i'w helpu i sefydlu dull rhannu offerynnau cerdd yn genedlaethol. Bydd y dull rhannu yn golygu bod modd i wasanaethau cerddoriaeth awdurdodau lleol wneud defnydd gwell o'u stoc bresennol o offerynnau; drwy ryddhau'r cyflenwad a chyflwyno'r arfer o gydgysylltu ar lefel genedlaethol. Bydd y , ynghyd â'r cyllid a gyhoeddwyd yn ddiweddar ar gyfer prynu offerynnau cerddorol a'r Amnest Offerynnau Cerdd, yn golygu y gallwn roi offerynnau yn nwylo'r rheini sydd eu hangen fwyaf.

Drwy weithio mewn partneriaeth agos â sefydliadau ac unigolion ym maes addysg gerddorol, maes sy'n adnabyddus am ei frwdfrydedd, ei ymroddiad a'i benderfyniad, rwy'n gwybod y gallwn ddiogelu addysg gerddorol i'r genhedlaeth nesaf.

Kirsty Williams
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg

Cyflwyniad

Ym mis Ionawr 2015 gwnaeth Huw Lewis AC, y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd, gomisiynu grŵp gorchwyl a gorffen i adolygu'r materion sy'n gysylltiedig â chyflenwi Gwasanaethau Cerddoriaeth ar gyfer pobl ifanc yng Nghymru. Cylch gorchwyl y grŵp oedd adolygu'r systemau presennol ar draws Cymru a chynnig argymhellion ar gyfer gwella'r ddarpariaeth gwasanaethau yr oedd yr awdurdodau lleol yn debygol o gyd-gytuno â hwy. Roedd aelodau'r grŵp yn cynnwys cynrychiolwyr o'r awdurdodau lleol, consortia addysg, Cyngor Celfyddydau Cymru, Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru (CCAC) ac ysgolion. Gofynnwyd iddynt ystyried y canlynol:
:

- dulliau amgen o gyflenwi gwasanaethau;
- opsiynau ar gyfer polisïau codi tâl, gyda golwg ar sicrhau mwy o gydraddoldeb ar draws Cymru, darpariaeth decach a mynediad i ddysgwyr sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim;
- ystyried opsiynau ar gyfer cyflenwi, adnewyddu, prynu a threfniadau llogi offerynnau cerdd
- y potensial am fwy o waith partneriaeth.

Cyhoeddodd y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ei ganfyddiadau ym mis Gorffennaf 2015, gan gyflwyno 15 argymhelliad ar gyfer Llywodraeth Cymru, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, awdurdodau lleol, ysgolion a Chyngor Celfyddydau Cymru. Ym mis Tachwedd 2015, cyhoeddodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd ei ymateb, gan dderbyn y rhan fwyaf o argymhellion yr adroddiad.

Ar 14 Chwefror 2017, gwnaeth Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg gyhoeddi ei hymrwymiad i gefnogi gweithgareddau cerddorol ychwanegol ar gyfer pobl ifanc drwy sefydlu Gwaddol Cenedlaethol ar gyfer Cerddoriaeth. Bydd Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg ac Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a’r Seilwaith yn rhoi cyllid gwerth £1 miliwn ar y cyd i sefydlu'r gronfa hon ynghyd â chyllid sbarduno

Mae'r adroddiad hwn yn ddiweddariad ar y cynnydd a wnaed ar ôl blwyddyn tuag at weithredu argymhellion y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Wasanaethau Cerddoriaeth.

Cynnydd – blwyddyn ymlaen

Tasg allweddol 1

Ystyried dulliau amgen o gyflenwi gwasanaethau sy'n gyson â'r Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol.

Argymhellion

1. **Dylai awdurdodau lleol** ddarparu manylion eu modelau darparu gwasanaeth cyfredol i CLlLC (Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru) erbyn mis Hydref 2015.

2. Erbyn mis Medi 2015, **dylai Llywodraeth Cymru, gan gydweithio â CLlLC a rhanddeiliaid allweddol**, gomisiynu dogfen ganllaw tebyg i 'astudiaeth achos' ar fodelau darparu presennol a modelau darparu posibl i'w hystyried gan lywodraeth leol. Dylid cwblhau'r ddogfen erbyn diwedd y flwyddyn ariannol a'i darparu i awdurdodau lleol i'w cynorthwyo i gynllunio i'r dyfodol.

3. Dylai **awdurdodau lleol** ystyried yr ystod o fodelau darparu, a dylai CLlLC ddarparu'r model a ffafrir gan bob ALl ar gyfer cyflenwi Gwasanaethau Cerddoriaeth i Lywodraeth Cymru erbyn mis Hydref 2016.

Mae CLlLC wedi gweithio gyda'u partneriaid yn yr awdurdodau lleol a CAGAC i archwilio modelau posibl ar gyfer cyflenwi gwasanaethau. Yn dilyn y broses hon cytunwyd y dylid cynnal y drefn bresennol, sef Gwasanaethau Cerddoriaeth a reolir gan yr awdurdod lleol. Roeddent o'r farn bod pob gwasanaeth yn ddigon hyblyg o ran strwythur a chyllid i gyflenwi gweithgareddau cerddorol priodol i'r bobl ifanc yn eu hardal. Mae angen cefnogi'r gwasanaethau er mwyn cynnal eu gallu i addasu i newidiadau yn y galw ac i'r sefyllfa ariannol.

Mae CLlLC wedi awgrymu mai'r ffordd orau o gyflenwi Gwasanaethau Cerddoriaeth yw ar lefel yr awdurdod lleol. Ar y lefel hon, bydd modd adlewyrchu anghenion pobl ifanc a chynnal atebolrwydd. Ym marn CLlLC, mae'r strwythur presennol lle mae Gwasanaethau Cerddoriaeth yn cael eu rheoli gan awdurdodau lleol unigol yn sicrhau cysondeb ac ansawdd y ddarpariaeth, gyda gweithgareddau ar gael o'r blynyddoedd cynnar a thrwy'r ysgol, ac mewn addysg ôl-16. Mae'r model hwn yn sicrhau darpariaeth decach ar gyfer pob plentyn ym mhob awdurdod lleol, a hynny ar draws ystod o ddisgyblaethau lleisiol ac offerynnol, ynghyd â llwybr ar gyfer datblygu sgiliau.

Cadarnhaodd CLlLC ei bod yn haws cynnal ansawdd y gwasanaeth os yw'r awdurdodau'n rhydd i ffurfio modelau sy'n gallu ymateb i'r galw ar lefel leol. Fodd bynnag, bydd yr awdurdodau'n parhau i archwilio cyfleoedd i gydweithio, lle bo'n briodol.

I helpu'r awdurdodau lleol â'r broses o ystyried modelau amgen, mae CAGAC wedi ymgynghori â'r Cyngor Addysg Gerddorol a Music Mark i baratoi trosolwg o'r sefyllfa bresennol o ran gwasanaethau cerddoriaeth ar draws y DU. Bellach, bydd CAGAC yn ystyried a fyddai adroddiad astudiaeth achos manylach yn helpu i ennyn dealltwriaeth gliriach o'r sefyllfa bresennol.

Mae CAGAC hefyd yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru, wrth ddatblygu'r cwricwlwm newydd, roi strwythurau yn eu lle i sicrhau mwy o drafodaeth rhwng ysgolion a Gwasanaethau Cerddoriaeth yng Nghymru a'u helpu i weithio mewn partneriaeth a dal ei gilydd i gyfrif.

Tasg allweddol 2

Archwilio opsiynau ar gyfer polisïau codi tâl, gyda golwg ar sicrhau mwy o gydraddoldeb ar draws Cymru, darpariaeth decach a mynediad i ddysgwyr sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim.

Argymhellion

4. **Gan gydweithio â'u hawdurdodau lleol, dylai ysgolion a chyrff llywodraethu** fabwysiadu polisïau clir, teg a chyson ar gyfer codi tâl am wersi cerddorol. Dylai'r polisïau gael lle amlwg yn nogfennau polisi cyhoeddedig yr ysgolion erbyn mis Medi 2016**.** Ar gyfer disgyblion sy'n wynebu tlodi, dylai ysgolion ac awdurdodau lleol ddefnyddio grantiau a'u hadnoddau cyllidebol eu hunain hyd yr eithaf i leihau anfantais.

5. Wrth ystyried modelau darparu newydd, dylai **awdurdodau lleol** geisio sicrhau mwy o gysondeb yn eu hardal leol o ran costau rhedeg y ddarpariaeth gwasanaeth, a sicrhau mwy o gysondeb o ran prisiau yn sgil hynny. Dylai hyn fod yn flaenoriaeth i awdurdodau lleol o fewn y ddwy flynedd nesaf, a dylai gynnwys adolygiad o delerau ac amodau staff y Gwasanaethau Cerddoriaeth, gyda golwg ar sicrhau amodau cyflogaeth teg, cynaliadwy a didwyll.

Mae CLlLC wedi ein cynghori bod camau wedi'u cymryd i archwilio sut all awdurdodau lleol ac ysgolion weithio gyda'i gilydd i ddatblygu cyd-ddealltwriaeth o rôl cerddoriaeth o ran cefnogi llesiant ehangach a nodau academaidd. Bydd y trafodaethau hyn yn cynnwys sut all ysgolion ddefnyddio eu grantiau a'u cyllid dirprwyedig, fel y Grant Amddifadedd Disgyblion, i ddatblygu cynnig eang o ansawdd uchel ar gyfer cerddoriaeth sy'n canolbwyntio ar y rheini sydd o gefndiroedd difreintiedig.

Mae CAGAC, ar ran awdurdodau lleol Cymru, wedi archwilio sut i sicrhau bod Gwasanaethau Cerddoriaeth yn fwy cyson ym mhob ardal. Un o'r prif heriau a nodwyd yn ystod y broses hon oedd bod y gost o ddarparu gwasanaethau mewn ardaloedd gwledig yn fwy na'r gost o'u darparu mewn ardaloedd trefol; roedd teithio a chadw staff mewn ysgolion bach yn faterion penodol.

Llwyddwyd eisoes i sicrhau cysondeb rhwng awdurdodau lleol o ran ffioedd dysgu. Byddwn yn ceisio gweithio gyda phartneriaid yn y sector addysg i lunio canllawiau a fydd yn helpu i greu cysondeb rhwng ysgolion o ran ffioedd dysgu, gan sicrhau bod cyfraddau'r ffioedd yn gyfartal mewn awdurdodau lleol unigol.

Mae'r telerau ac amodau ar gyfer y staff a gyflogir gan Wasanaethau Cerddoriaeth yn parhau i fod yn hyblyg fel bod y gwasanaethau'n gallu ymateb i newidiadau yn y model cyflenwi ac i'r sefyllfa ariannol. Bydd CLlLC a CAGAC yn parhau i weithio gyda holl Wasanaethau Cerddoriaeth awdurdodau lleol i sicrhau bod y staff a gyflogir yn gallu manteisio ar ddatblygiad proffesiynol parhaus o ansawdd uchel a hyfforddiant hanfodol. Os yw staff yn hunangyflogedig, byddant yn gweithio gyda'r awdurdodau lleol i sicrhau bod cyfleoedd ar gael ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus.

Wrth i'r gwaith ar yr argymhellion hyn fynd rhagddo, bydd CLlLC yn ystyried cael cymorth gan randdeiliaid o fewn ysgolion a Llywodraeth Cymru i lunio Cynllun Cerddoriaeth i Gymru er mwyn sicrhau bod y dull cydweithredol hwn yn cael ei gyflawni.

Tasg allweddol 3

Ystyried opsiynau ar gyfer cyflenwi/adnewyddu/prynu/trefniadau llogi offerynnau cerdd

Argymhellion

6. O fewn y deuddeg mis nesaf, dylai **CLlLC, ar y cyd â rhanddeiliaid eraill,** gomisiynu cronfa ddata genedlaethol o offerynnau cerdd (yn ôl categori, safon a chyflwr) er mwyn canfod bylchau, a chyda'r bwriad y bydd ysgolion ac awdurdodau lleol yn cydweithio i ailddosbarthu'r offerynnau presennol er budd pawb.

7. O fewn y chwe mis nesaf, dylai **Cyngor Celfyddydau Cymru, gan gydweithio â rhanddeiliaid eraill**, archwilio sut y gall cynllun prynu offeryn unigol 'Take it Away' ychwanegu at gynlluniau cyfredol ar gyfer prynu a llogi offerynnau cerdd

8. Dylai **Llywodraeth Cymru** gydweithio â rhanddeiliaid allweddol yn ystod y chwe mis nesaf i ystyried defnyddio'r Gwasanaeth Caffael Cenedlaethol i brynu offerynnau craidd ar y cyd.

9. Dylai **gwasanaethau cerddoriaeth awdurdod lleol** gydweithio dros y ddwy flynedd nesaf i ddatblygu cynlluniau rhannu/trwsio/cynnal gyda'r nod o ffurfio darpariaeth gyson ledled Cymru, a dylent hefyd weithio gyda'i gilydd, a chyda rhanddeiliaid eraill i gynnal diwrnod amnest offerynnau cenedlaethol.

Dros y 12 mis diwethaf, mae'r awdurdodau lleol wedi archwilio sut all cronfa ddata genedlaethol o offerynnau cerdd helpu i ailddosbarthu offerynnau ac felly gwneud defnydd gwell o'r adnoddau presennol.

Bydd CILIC, gyda cymorth Llywodraeth Cymru, yn awr yn edrych i sefydlu dull rhannu offerynnau yn genedlaethol, gyda'r gwaith yn dechrau yn y flwyddyn ariannol 2017/18. Yn ogystal bydd Llywodraeth Cymru yn darparu £220,000 (£10,000 fesul awdurdod lleol) y brynu offerynnau newydd y gellir eu hychwanegu at a'u rheoll drwy'r dull rhannu offerynnau.

Mae'r awdurdodau lleol yng Nghymru wedi bod yn cydweithio i nodi'r cyfleoedd a'r heriau posibl a ddaw yn sgil cynllun ar y cyd ar gyfer atgyweirio a chynnal offerynnau. Cytunwyd nad oedd cynllun o'r fath yn ymarferol, ond y dylid datblygu canolfan ailgylchu genedlaethol er mwyn helpu i ddarparu offerynnau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn gweithio gyda Chyngor Celfyddydau Cymru i sefydlu Gwaddol Cenedlaethol ar gyfer Cerddoriaeth (gweler argymhelliad 13). Bydd y bwrdd annibynnol rydym yn bwriadu ei sefydlu i reoli'r gwaddol yn goruchwylio'r modd y mae'r grantiau a ddosbarthwyd o dan y gronfa yn cael eu targedu. Bydd prynu offerynnau cerdd ar gyfer pobl ifanc yn cael ei ystyried fel rhan o'r broses hon.

Mae Cyngor Celfyddydau Cymru dal wrthi'n archwilio rôl ac ymarferoldeb cynllun Take It Away sy'n cynnig benthyciadau di-log i brynu offeryn a ad-delir mewn rhandaliadau. Mae'r Cyngor wedi cael trafodaethau cychwynnol â CLlLC ynghylch y posibilrwydd o ymchwilio i'r cynlluniau prynu offerynnau sy'n bodoli eisoes yng Nghymru er mwyn darparu trosolwg o'r sefyllfa ac ystyried y ffordd orau o ategu'r hyn sydd eisoes ar gael

Mae Llywodraeth Cymru a CLlLC wedi dechrau cwmpasu cychwynnol ar gyfer darparu Wythnos Amnest Offeryn Cerddorol Cymru. Bwriedir i hyn ddigwydd yn ystod gwanwyn/haf 2017.

Tasg allweddol 4

Ystyried y potensial am fwy o waith partneriaeth

Argymhellion

10. Dylai **CCAC** adolygu cyfansoddiad y grŵp penaethiaid gwasanaethau cerddorol (CAGAC) o fewn y chwe mis nesaf, a diwygio'r cylch gorchwyl i adlewyrchu blaenoriaethau strategol sy'n dod i'r amlwg.

11. Dylai **Llywodraeth Cymru** gysylltu â Fforwm Partneriaeth Cerddoriaeth Cymru o fewn y chwe mis nesaf ac archwilio'r potensial am fwy o waith partneriaeth.

Mae CCAC wedi adolygu cyfansoddiad CAGAC ac wedi gwneud newidiadau a fydd yn helpu'r grŵp i ymateb yn well i'r blaenoriaethau sy'n dod i'r amlwg. Ceir crynodeb llawn o gyfansoddiad newydd CAGAC yn Atodiad A yr adroddiad hwn.

Aeth swyddogion Llywodraeth Cymru i Fforwm Partneriaeth Cerddoriaeth Cymru a byddant yn parhau i weithio gyda'r partneriaid hyn a'r rheini yn CLlLC a CAGAC.

Mae cynrychiolwyr o CAGAC ar y Fforwm a byddent yn croesawu'r cyfle i weithio gyda phartneriaid i fireinio eu cylch gwaith a'u cynnig i ysgolion. Bydd CAGAC yn parhau i weithio gyda'r Fforwm i sicrhau bod pob Gwasanaeth Cerddoriaeth yn cael y cyfle i nodi anghenion a chyfleoedd i weithio mewn partneriaeth i osgoi dyblygu.

Tasg allweddol 5

Datblygu cyfres o ddisgwyliadau gofynnol, a strwythurau a chylch gorchwyl enghreifftiol ar gyfer cyflenwi gwasanaethau cerddoriaeth ledled Cymru.

Argymhellion

12. Gan ddechrau ar unwaith, dylai **awdurdodau lleol** gydweithio ag ysgolion a chyrff llywodraethu dros y ddwy flynedd nesaf er mwyn mabwysiadu'r cylch gorchwyl ar gyfer gwasanaethau cerddoriaeth a nodir yn yr adroddiad hwn. Dylid rhoi cyhoeddusrwydd eang i'r cylch gorchwyl hwn.

13. Dylai **Cyngor Celfyddydau Cymru** a **Llywodraeth Cymru** ymchwilio i'r posibilrwydd o sefydlu Gwaddol Cenedlaethol ar gyfer Cerddoriaeth, a'r cyfyngiadau ar hynny, er mwyn datblygu cyfleoedd i bobl ifanc wireddu eu posibiliadau drwy sgiliau a doniau cerddorol. Wrth

ymchwilio, dylid ystyried y model a'r adnoddau ar gyfer gwaddol o'r fath, gan gynnwys y posibiliad o gyflwyno ardoll wirfoddol ar docynnau, a dylai'r Gweinidogion dderbyn adroddiad ar ddichonoldeb cychwynnol o fewn chwe mis.

Croesawodd CLlLC a CAGAC y pwyslais y mae'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen yn ei roi ar wella cysondeb wrth gyflenwi gwasanaethau cerddoriaeth drwy hybu cydweithio rhwng awdurdodau lleol. Wrth symud ymlaen â'r gwaith o dan yr argymhelliad hwn, maent wedi nodi sawl her. Roedd yr heriau hyn yn ymwneud yn bennaf ag agweddau ar y broses gyflenwi yr effeithiwyd fwyaf arnynt gan bwysau ar gyllidebau awdurdodau lleol.

Er bod yr heriau hyn yn gysylltiedig â lefelau cyllid, mae'r ddau sefydliad yn parhau'n ymrwymedig i weithio gyda rhanddeiliaid o fewn yr awdurdodau lleol a'r sector addysg i ddod o hyd i atebion sy'n gallu cynnal a chefnogi Gwasanaethau Cerddoriaeth i ysgolion.

Mae Llywodraeth Cymru, mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru, wedi cwblhau'r astudiaeth ddichonoldeb ar gyfer sefydlu Gwaddol Cenedlaethol ar gyfer Cerddoriaeth.

Bellach, mae'r Llywodraeth wedi ymrwymo i gyflwyno'r ffynhonnell newydd a hirdymor hon o incwm i helpu i gyflenwi gweithgareddau cerddorol ychwanegol ar gyfer pobl ifanc. Ar 14 Chwefror, cyhoeddodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg y bydd cyfraniad ar y cyd o £1 miliwn yn cael ei wneud i'r gronfa mewn partneriaeth ag Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith. Bydd hyn yn talu am gostau sefydlu'r gronfa ac yn darparu cyllid sbarduno y bydd modd i'r bwrdd annibynnol a fydd yn gweinyddu'r gwaddol adeiladu arno.

Mae Cyngor Celfyddydau Cymru wedi'i gomisiynu gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu'r gwaddol, gyda golwg ar ei lansio yn nes ymlaen eleni.

Tasg allweddol 6

Datblygu memorandwm cyd-ddealltwriaeth i'r holl awdurdodau lleol gytuno arno.

Argymhellion

15. Gan ddechrau ar unwaith lle bo'n briodol, dylai **awdurdodau lleol** fynd ati ar y cyd i weithio ac adeiladu modelau gwasanaeth, gan anelu i sicrhau eu bod yn esgor ar ddarpariaeth o safon uchel sy'n cynnig gwerth am arian. Dylid defnyddio memorandwm cyd-ddealltwriaeth rhwng dau neu fwy o awdurdodau i adlewyrchu modelau

cyflenwi/gwasanaeth, arferion gwaith a threfniadau partneriaeth cyfredol; yn ogystal â hyn, dylid rhannu memoranda o'r fath ag awdurdodau lleol eraill fel enghreifftiau o gydweithio ac arfer da.
Ar ôl cyhoeddi canfyddiadau'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Wasanaethau Cerddoriaeth, mae CAGAC wedi bod yn gweithio gyda'r awdurdodau lleol i nodi'r rheini sydd eisoes yn gweithio mewn partneriaeth, yn ffurfiol ac yn anffurfiol, ac a oes modd cynyddu ac ehangu'r mathau hyn o drefniadau cydweithio. **Yn ystod y broses hon, maent wedi nodi nifer o rwystrau sy'n atal awdurdodau lleol rhag cydweithio. Byddant yn parhau i weithio gyda'r awdurdodau lleol i oresgyn y rhwystrau hyn a'u helpu i greu a chynnal trefniadau cydweithio dros y misoedd nesaf.**

Atodiad: Crynodeb o CAGAC ar ei newydd wedd

Is-grŵp Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru (CCAC) yw CAGAC (Cymdeithas Addysg Gerdd Awdurdodau Cymru), a chaiff ei drefnu drwy Grŵp Cydgysylltu Gwelliannau CCAC.

Nod y gymdeithas

Hyrwyddo addysg gerddorol awdurdodau lleol yng Nghymru - gan sicrhau bod gan bob plentyn a pherson ifanc y cyfle i ddysgu, chwarae offeryn a chanu.

Amcanion

- Cefnogi gwasanaethau cerddoriaeth fel y gallant fodloni anghenion ysgolion mewn perthynas ag amrywiaeth o wasanaethau ac ansawdd y gwasanaethau, gan gynnwys cefnogi athrawon dosbarth cyffredinol ac ymarferwyr nad ydynt yn addysgu cerddoriaeth i gyflawni gofyniad y cwricwlwm cenedlaethol.

- Herio gwasanaethau cerddoriaeth i fodloni anghenion dysgwyr ar gyfer gwersi unigol/mewn grwpiau sy’n fforddiadwy ac o ansawdd uchel a gaiff eu cyflwyno gan staff sydd wedi'u hyfforddi, a chynnig cyfleoedd i wella a gallu symud ymlaen i ddysgu ar lefel uwch.

- Bod gweithio mewn partneriaeth wrth wraidd y gweithrediadau drwy hwyluso rhwydweithio effeithiol â chyrff eraill; a rhannu arferion da ar draws pob un o wasanaethau cerddoriaeth yr Awdurdodau Lleol yng Nghymru.

- Cynrychioli ac adlewyrchu safbwyntiau CCAC mewn perthynas ag addysg gerddorol yng Nghymru, gan ddarparu cymdeithas genedlaethol ragweithiol ac ymatebol ar ran CCAC.

- Adlewyrchu polisi a strategaeth Llywodraeth Cymru - ac ymateb iddynt ar gyfer addysg gerddorol a'r gwasanaethau cerddoriaeth a ddarperir yng Nghymru.

Aelodaeth

Aelodau'r gymdeithas yw cynrychiolwyr gwasanaethau cerddoriaeth yr Awdurdodau Lleol yng Nghymru a enwebwyd, a chaiff patrwm y rolau ei ddiffinio gan bob awdurdod.

Swyddogion

1. Cadeirydd – yn gwasanaethu cyfnod o 18 mis
   - Hwyluso a chadeirio pob cyfarfod

   - Bod yn brif gyswllt ar gyfer gohebiaeth a dderbynnir ac a anfonir.

- Bod yn llefarydd ar ran y gymdeithas

2. Cynrychiolydd Gogledd Cymru - yn gwasanaethu cyfnod o 18 mis

   - Dirprwyo yn absenoldeb y cadeirydd
   - Cynorthwyo CAGAC wrth hwyluso grwpiau gorchwyl a gorffen pan fydd angen gwneud
   - Olynu'r cadeirydd ar ddiwedd y cyfnod o 18 mis (yn amodol ar gynnal pleidlais)

3. Cynrychiolydd De Cymru

   - Dirprwyo yn absenoldeb y cadeirydd
   - Cynorthwyo CAGAC wrth hwyluso grwpiau gorchwyl a gorffen pan fydd angen gwneud
   - Olynu'r cadeirydd ar ddiwedd y cyfnod o 18 mis (yn amodol ar gynnal pleidlais)

4. Cynrychiolydd o CCAC/CLlLC (Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru)

   - Hwyluso'r cysylltiad â CLlLC a thynnu sylw at unrhyw wybodaeth berthnasol i'w gweithredu ac er gwybodaeth
   - Hysbysu CAGAC am bolisïau a gwybodaeth berthnasol yn unol ag amcanion a nodau Llywodraeth Cymru o ran addysg

5. Ysgrifennydd / Trysorydd - gallent gael eu hethol eto ar ddiwedd y cyfnod o 18 mis

   - Bod yn gyfrifol am ddosbarthu papurau a gwaith cyllid CAGAC

Pa mor aml y cynhelir cyfarfodydd

Bydd y gymdeithas yn cyfarfod unwaith y tymor, ar ddiwrnodau gwaith - un cyfarfod yn y De, un cyfarfod yn y Canolbarth ac un yn y Gogledd. Y Gwasanaethau Cerddoriaeth a fydd yn eu tro yn cynnal y cyfarfodydd hyn. Bydd cyfarfodydd eraill ar gyfer y cwricwlwm a/neu grwpiau gorchwyl a gorffen y gwasanaethau cerddoriaeth yn cael eu trefnu pan fydd angen gwneud.

Ymlyniad

Bydd cynrychiolwyr CAGAC a enwebwyd yn mynychu'r canlynol:

I. Paneli Cynghori pob un o ensembles CCIC
II. Fforwm Partneriaeth Cerddoriaeth
III. Cymdeithas y Deyrnas Unedig ar gyfer Addysg Gerdd – Music Mark

IV. CAG – Cyngor Addysg Gerddorol
V. CCC – Rhwydweithiau Rhanborthol

Bydd yr enwebiadau hyn yn cael eu cadarnhau bob 18 mis - yr un pryd â'r etholiad am swyddogion

Rhwydweithio

Caiff y rhai hynny nad ydynt yn aelodau eu gwahodd gan y cadeirydd i ddod i gyfarfodydd y gymdeithas pan fydd gofyn gwneud yn ôl yr agenda.

Atebolrwydd

Caiff cofnodion pob cyfarfod eu cofnodi. Anfonir y cofnodion at Gyfarwyddwyr Addysg / Prif Swyddogion Addysg ar ôl iddynt gael eu cymeradwyo yn y cyfarfod dilynol.